

ingens multitudo arctis locis ^a prælongas hastas non protenderet, non colligeret, neque ad saltibus & velocitate corporū vteretur, coacta stabile ad prælium: contra miles, cui scutum pectori ad pressum, & insidēs capulo manus, latos barbarorum artus, nuda ora foderet, viamque strage hostium aperiret, ^b imprompto iam Arminio ob continua pericula, siue illum recens acceptum vulnus tardauerat. Quin & Inguiomerum tota volitatem acie, ^c fortuna magis quam virtus deserebat. Et Germanicus quod magis agnosceretur, ^d detraxerat tegimen capiti, orabatque insisterent cædibus, nil opus captiui, solam ^e internacionem gentis finem bello fore. Iamque sero diei subducit ex acie legionem ^f faciendis castris: cetera ad nocte crux hostium satiatæ sunt. Equites ambiguè certauere. ^g Laudatis pro concione victoribus Cæsar congeriem armorum struxit, ^h superbo cum titulo, ⁱ DE BELLATIS INTER RHENVM, ALBIM QVE NATIONIBVS, EXERCITVM TYBERII CAESARIS EA MVNIMENTA MARTI ET IOVI ET AVGUSTO SACRAVISSE. De ^j se nihil addidit, metu inuidiæ, an ratus ^k conscientiam facti satis esse. Mox bellum in Angriuarios Stertinio mādat, ni deditiōne properauissent. atque illi supplices nihil abnuendo, ^l veniam omnium accepere. Sed æstate iā adulta, legionum alię itinere terrestri in hybernacula remissæ: plures Cæsar classi impositas per flumen Amisiam Oceano inuexit. Ac primò placidum æquor mille nauiu remis strepere, aut velis impelli: mox atro nubium globo effusa grando: simul variis vndique procellis, incerti fluctus prospectum adimere, regimen impedire: milesque pauidus, & casuum maris ignarus, dum turbat nautas, vel ^m intempestiuē iuuat, offi-

O B S E R V A T I O N E S.

^a Cui militi est prælonga hasta, is neque ad saltibus, neque velocitate corporis uti potest. sed est bonus ad stabile prælium; cuiusmodi hodierno die videtur esse hasta acies Helvetiorum.

^b Non est nouum, promptissimum quemque ob continua pericula, impromptum reddi.

^c Sua laude is nequaquam fraudari debet, quem fortuna magis, quam virtus deservit.

^d Interdum res postulat, ut se imperator de facie militibus cognoscendum præbeat, ut iū alacrius, quippe sub ipsis ducis oculis imperata faciant.

^e Qui bellum gerit cum hoste barbaro, infensusimo, & cum quo nulla pax firmari potest, non tam captiui, quam cedibus insistere debet; quando, scilicet, sola internacio gentis finem bello est allatura.

^f Legiones ipsam sibi castra faciebant.

^g Post insignem victoriā, vīctor exercitus pro concione ab imperatore laudari debet.

^h Congeries armorum, ubi pars est insignia aliqua victoria strui debet; addendusque est titulus pro dignitate principis, & magnitudine victorie.

ⁱ Vir insignis, ac potissimum us, qui proximus principi destinatur, et si res maximas gerbit, tamen abstineat a magnifica prædicatione rerum ab se præclarar gestarum.

^k Conscientia præclare factorum adeo illustre testimonium est, ut, qui ea sustentatur, externa facili negligat.

^l Qui se nobis dedunt, ac supplices nihil abnuunt, venia digni sunt.

^m Intempestue aliquem iuuare, est ei impedimento esse.